

سخن مدیر مسئول

لزوم توجه جدی به مراتع کشور

مراتع کشور با توجه به تنوع گسترده رویشگاهی آن، عمده گونه‌های گیاهی، جانوری و سایر میکروارگانیسم‌ها را در خود جای داده است. در عین حال این اکوسیستم به شدت شکننده بوده و در معرض خطر تبدیل به رویشگاه‌های تخریب‌شده و بیابانی است. بخش عمده‌ای از مراتع کشور تحت سیطره اقلیم‌های بیابانی خشک و نیمه‌خشک قرار دارد و با تجربه تغییر اقلیم، گرم شدن کره زمین و از همه بالاتر ظهور پدیده خشکسالی ممتد، در معرض تغییرات اساسی است. کاهش تولید، پایین آمدن ظرفیت بازسازی، انقراض و جابه‌جایی گونه‌ها، جوامع و تیپ‌های گیاهی از جمله این تغییرات هستند.

در چنین شرایطی، بهره‌برداری از این اکوسیستم‌ها از طریق چرای دام، توسعه معادن و تأثیرگذاری سایر برنامه‌های عمرانی و توسعه‌ای، به راحتی و به سرعت زمینه تخریب و زوال کامل این رویشگاه‌ها را فراهم می‌کند و بستر مناسب برای بیابان‌زایی و تولید ریزگردها به وجود می‌آید.

در ضمن از نقطه نظر مدیریتی نیز مراتع کشور وضع خوبی ندارند و عملاً در سایه برنامه‌های آبخیزداری سازمان متبوع قرار گرفته و تضعیف شده‌اند. بررسی و گزارش‌های مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور نشان می‌دهد که حتی موضوع پروانه چرا هم عملاً به علت محدودیت نیروی انسانی و منابع مالی به درستی پیگیری نمی‌شود و چرای مضاعف همچنان داستان ادامه‌دار مدیریت مراتع کشور است.

بنابراین لازم است قدم‌های جدی توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با حمایت دستگاه‌های تصمیم‌گیر در راستای حفظ و احیای این اکوسیستم‌های ارزشمند و حیاتی کشور برداشته شود؛ از جمله تقویت ساختاری مدیریت مراتع کشور از نقطه نظر قرار گرفتن در اولویت برنامه‌های مدیریتی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و تأمین منابع انسانی، بودجه‌ای و سایر ابزار پشتیبانی لازم.

همچنین پیشنهاد می‌شود با توجه به خشکسالی ممتد، با همکاری بخش دامپروری کشور، سطح گسترده‌ای از مراتع به خصوص در مناطق رویشی صحارا-سندی و ایران-تورانی که به جز باریکه شمال کشور عمده رویشگاه‌های طبیعی ایران را پوشش می‌دهند، تحت مدیریت قرق قرار گیرند و از چرای دام جلوگیری شود. با توجه به حساسیت این مناطق، ضروری است این پیشنهاد به صورت اورژانسی مورد توجه قرار گیرد.